

Behandeling van denkproblemen en angst zonder pillen

Tim van Balkom

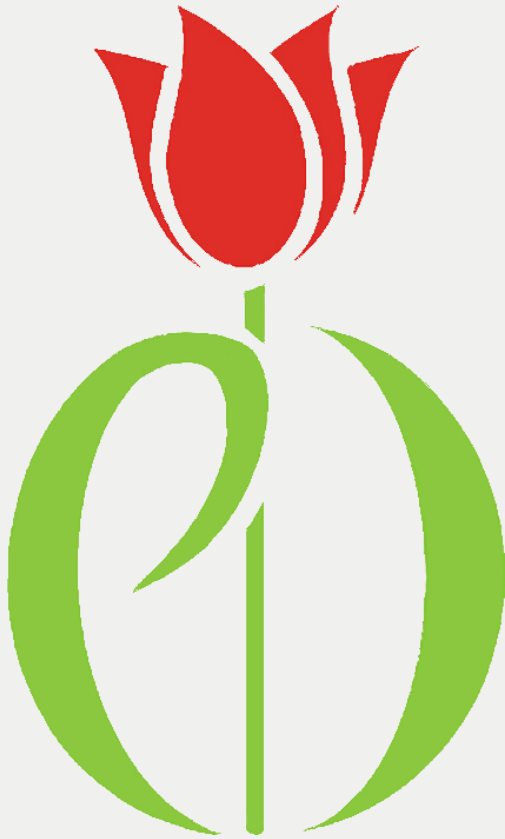
GZ-psycholoog, post-doctoraal onderzoeker

t.vanbalkom@amsterdamumc.nl

~NESCIOpd

 BEWARE

cognitieve stoornissen

Executieve functies

Aandacht en snelheid

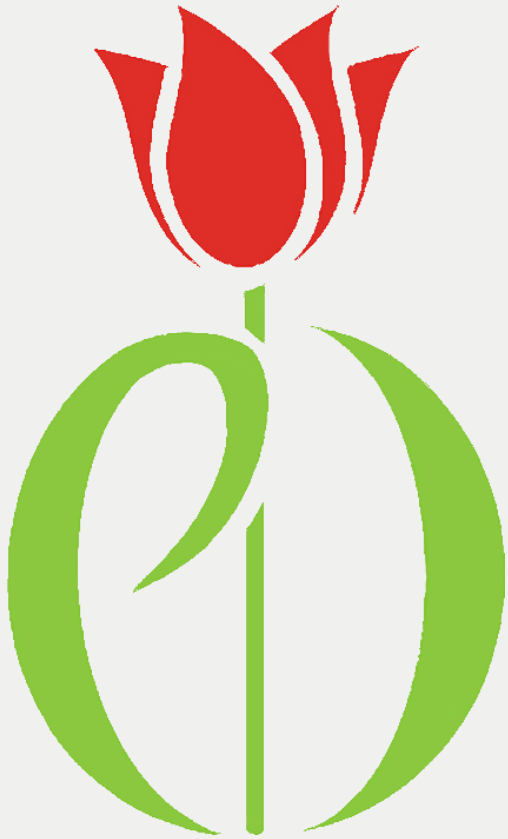
Geheugen

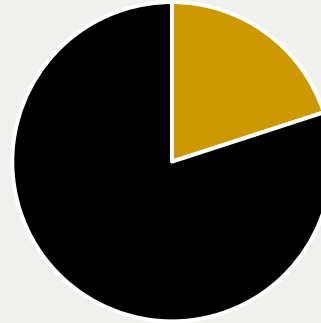
Visueel-ruimtelijke functies

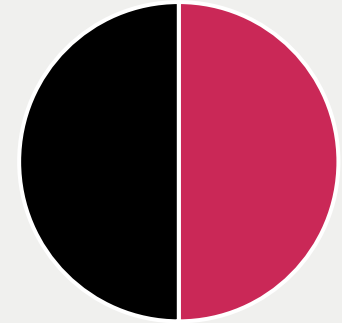
cognitieve stoornissen

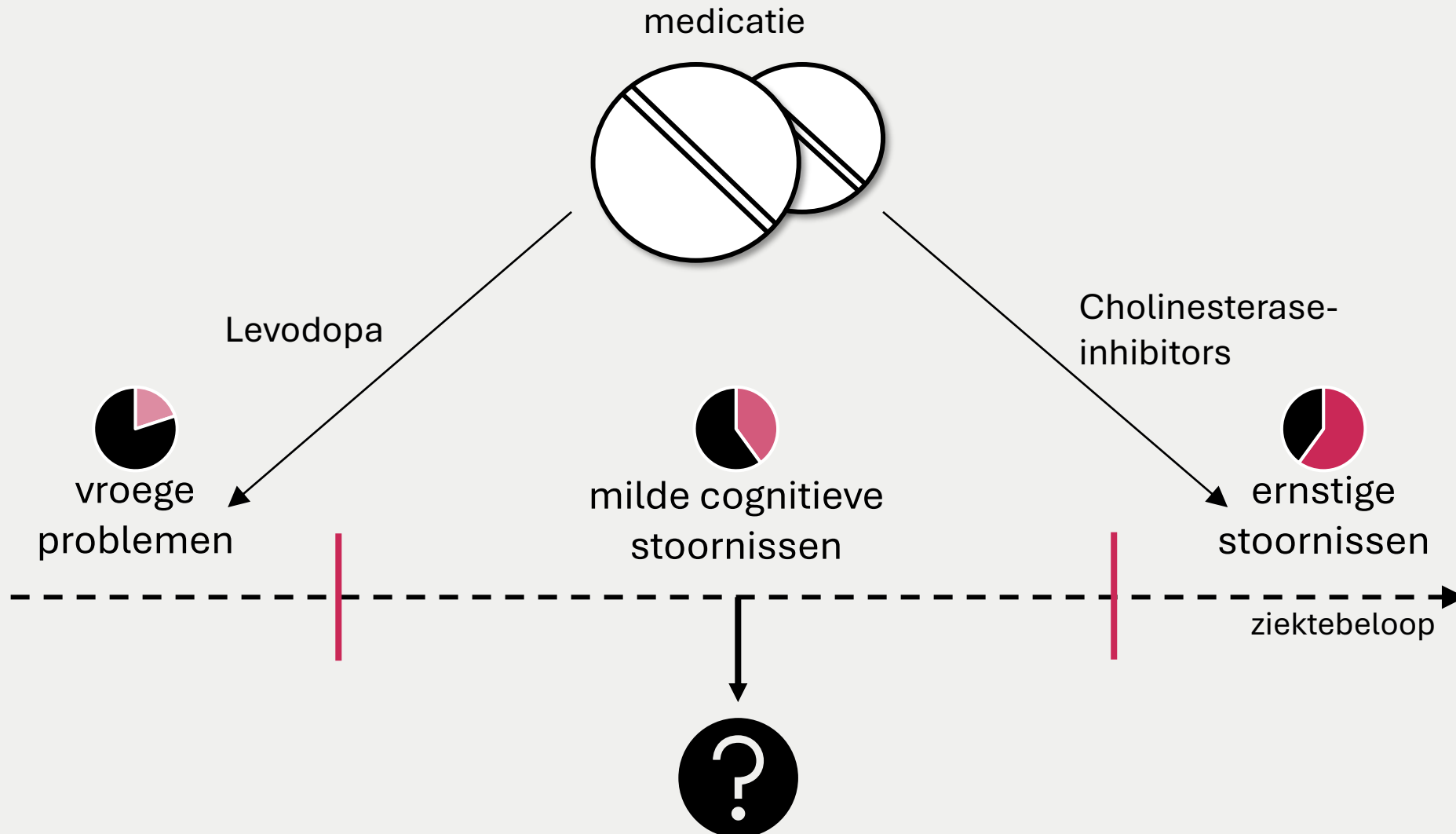
Stoornissen
bij diagnose

Na tien jaar

evidence-based behandeling van problemen in het denkvermogen bij Parkinson

onderzoek naar behandeling van problemen in het denkvermogen bij Parkinson

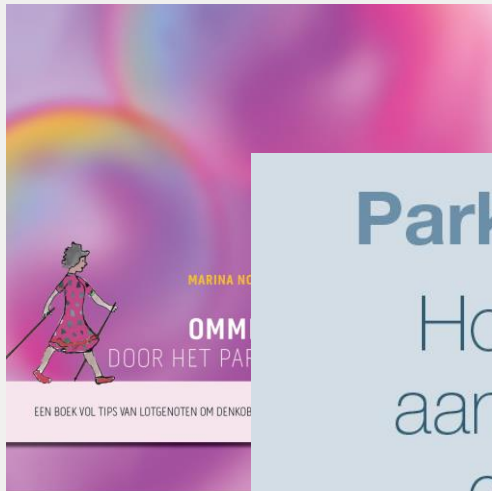
Cognitieve
strategieën

Cognitieve
training

(Intensieve)
fysieke activiteit

Parkinson!

Houd je
aandacht
erbij!

VUmc
Ageing Research Reviews
Volume 80, September 2022, 101671

Review

**Computerized cognitive training in
Parkinson's disease: A systematic review
and meta-analysis**

Hanna M. Gavelin ^{a, b}, Magdalena E. Domellöf ^b, Isabella Leung ^{c, d}, Anna Stigsdotter Neely ^e,
Nathalie H. Launder ^a, Leila Nategh ^a, Carsten Finke ^{f, g}, Amit Lampit ^{a, f, g}

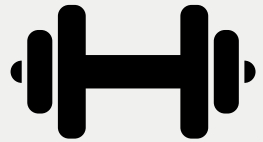

Parkinsonism & Related Disorders
Volume 117, December 2023, 105908

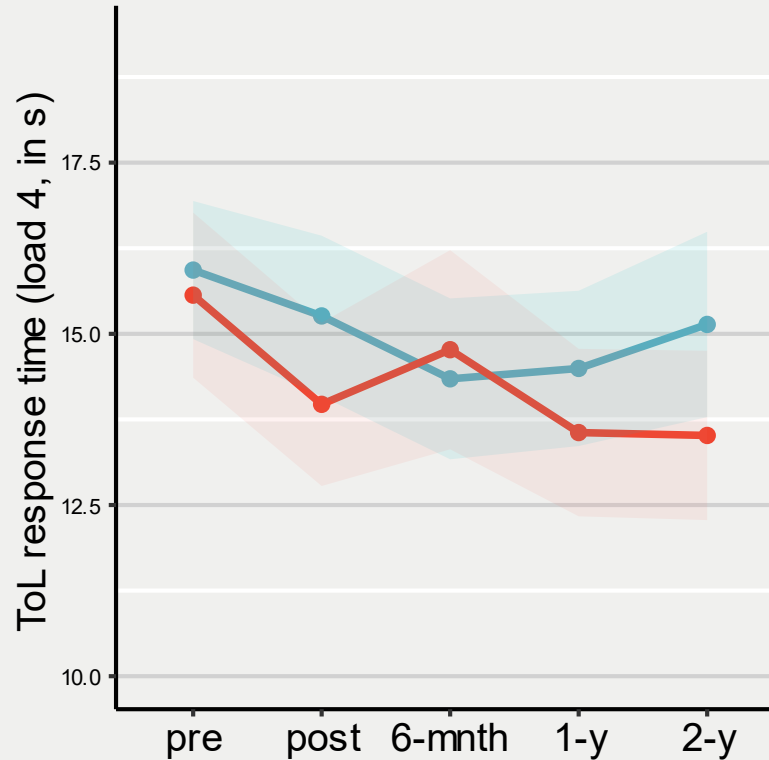
**Effects of physical exercise interventions on
cognitive function in Parkinson's disease: An
updated systematic review and meta-
analysis of randomized controlled trials**

Jim ^a , Tae Lee Lee ^{b, c, d}, Hanall Lee ^{b, c, d}, Do-Kyung Ko ^{b, c, d}, Joon Ho Lee ^{b, c, d},
Jun Shin ^b, Dabin Lim ^b, Jin-Sun Jun ^e, Kyeongho Byun ^b, Kiwon Park ^f, Beomseok Jeon ^g,
Jiu Kang ^{b, c, d}

Cognitieve
training

Versnelling door training

MAAR

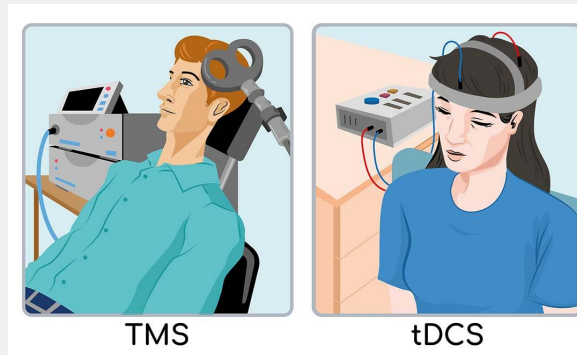
- Effect hield niet stand op de lange termijn
- Geen vertaling naar problemen in het dagelijks leven

wat kunnen **vervolgstappen** zijn?

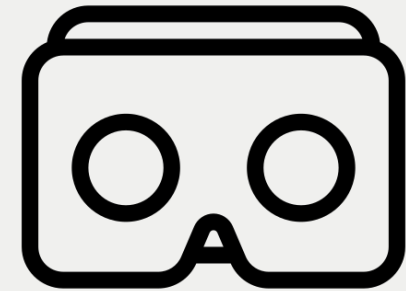
verlengde of
herhaalde training

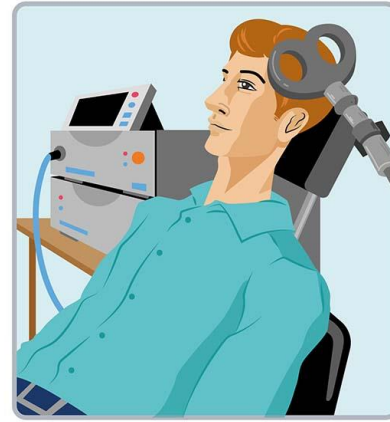
combinatie met
andere therapievormen

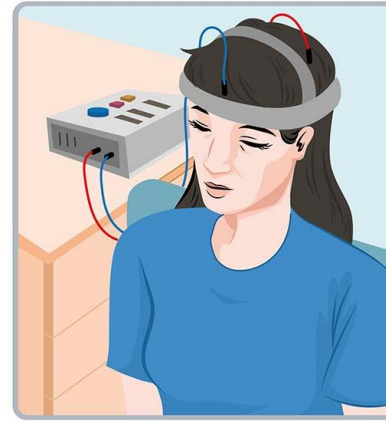
vergroten van effectiviteit
bijvoorbeeld met VR

niet-invasieve hersenstimulatie

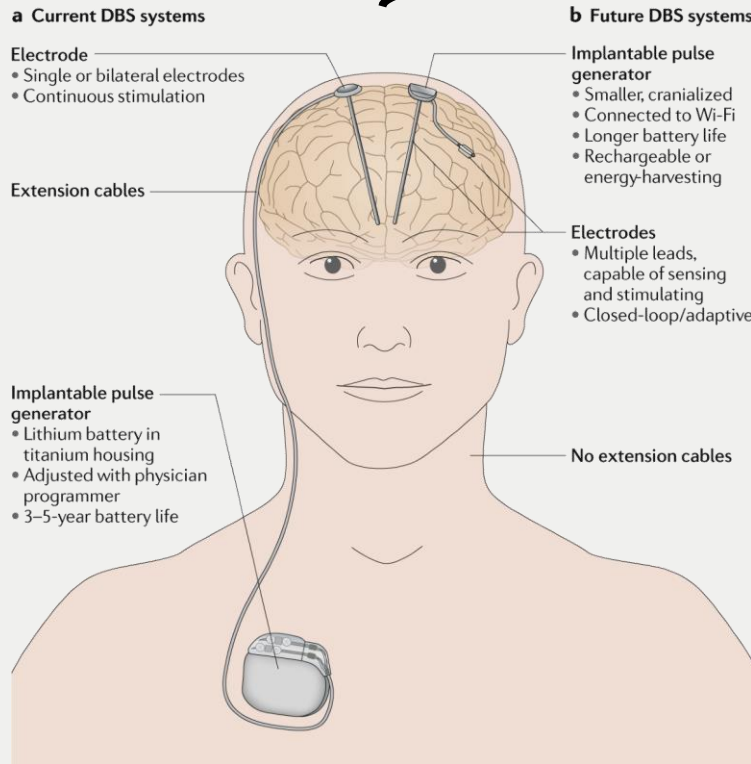
TMS

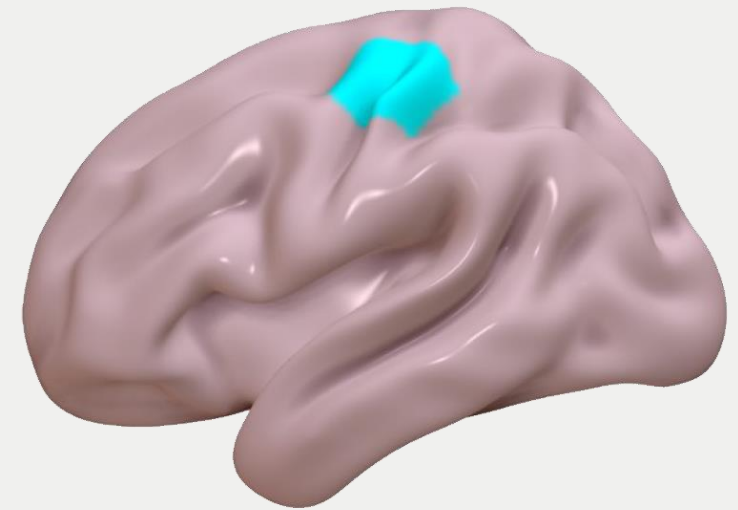
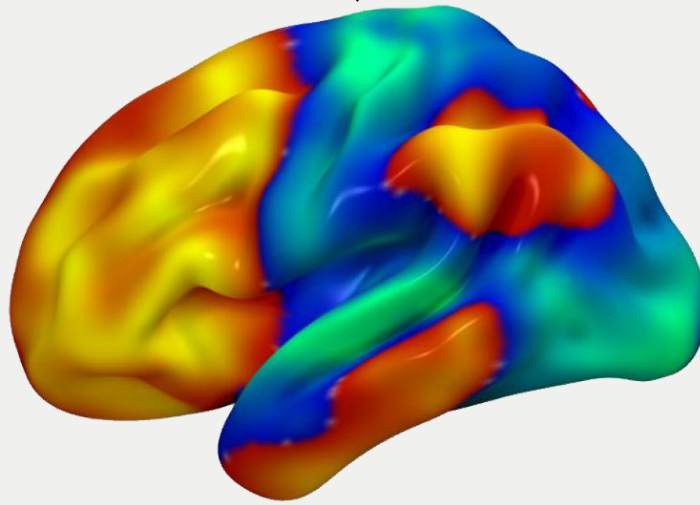
tDCS

- Prikkeling van verstoorde informatieoverdracht in de hersenen **van buiten de hersenen**
- Bijvoorbeeld met een magnetisch veld (***rTMS***) of elektrische stroom op de hoofdhuid (***tDCS***)

niet-invasieve hersenstimulatie

Krauss et al 2020 *Nat Rev Neurol*

Siddiqi et al 2021 *Nat Hum Behav*

**NIET-INVASIEVE
HERSENSTIMULATIE**

DIEPE HERSENSTIMULATIE

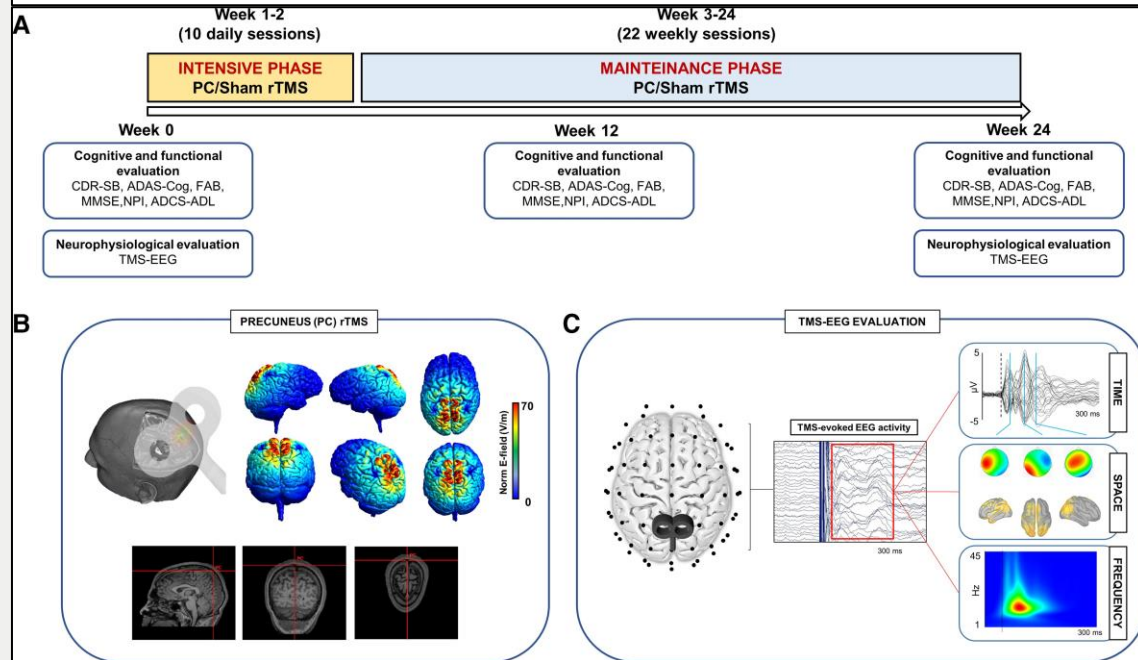
veelbelovende effecten bij Alzheimer

JOURNAL ARTICLE EDITOR'S CHOICE

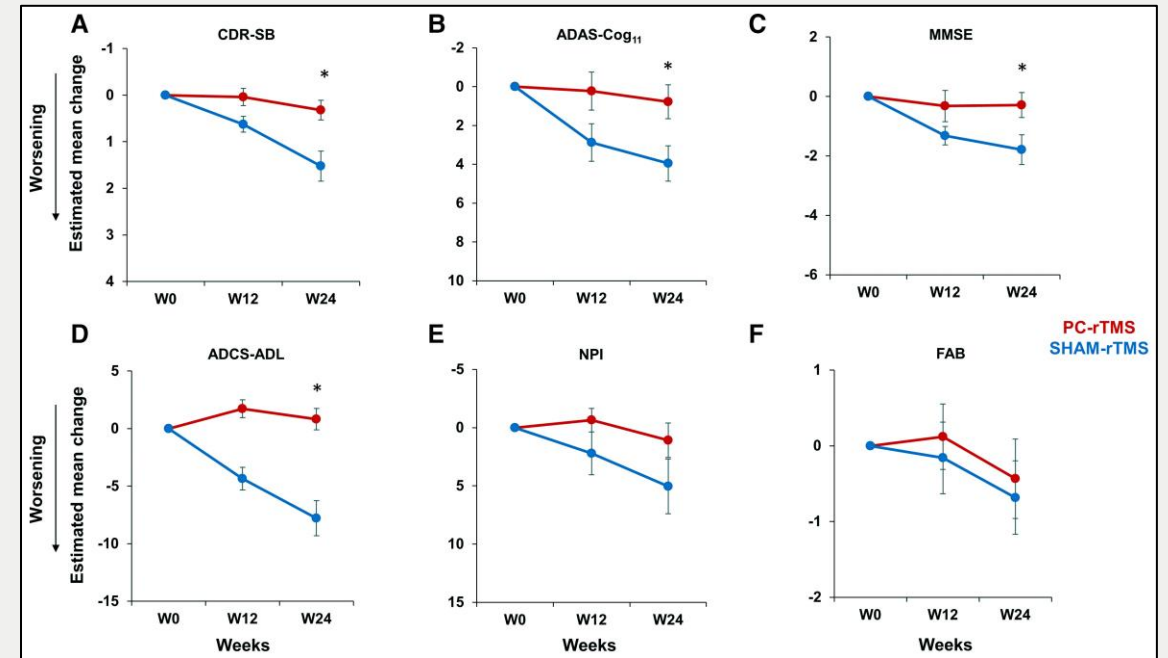
Precuneus magnetic stimulation for Alzheimer's disease: a randomized, sham-controlled trial

Giacomo Koch ✉, Elias Paolo Casula, Sonia Bonni, Iliara Borghi, Martina Assogna, Marilena Minei, Maria Concetta Pellicciari, Caterina Motta, Alessia D'Acunto, Francesco Porrazzini ... Show more

Brain, Volume 145, Issue 11, November 2022, Pages 3776–3786,

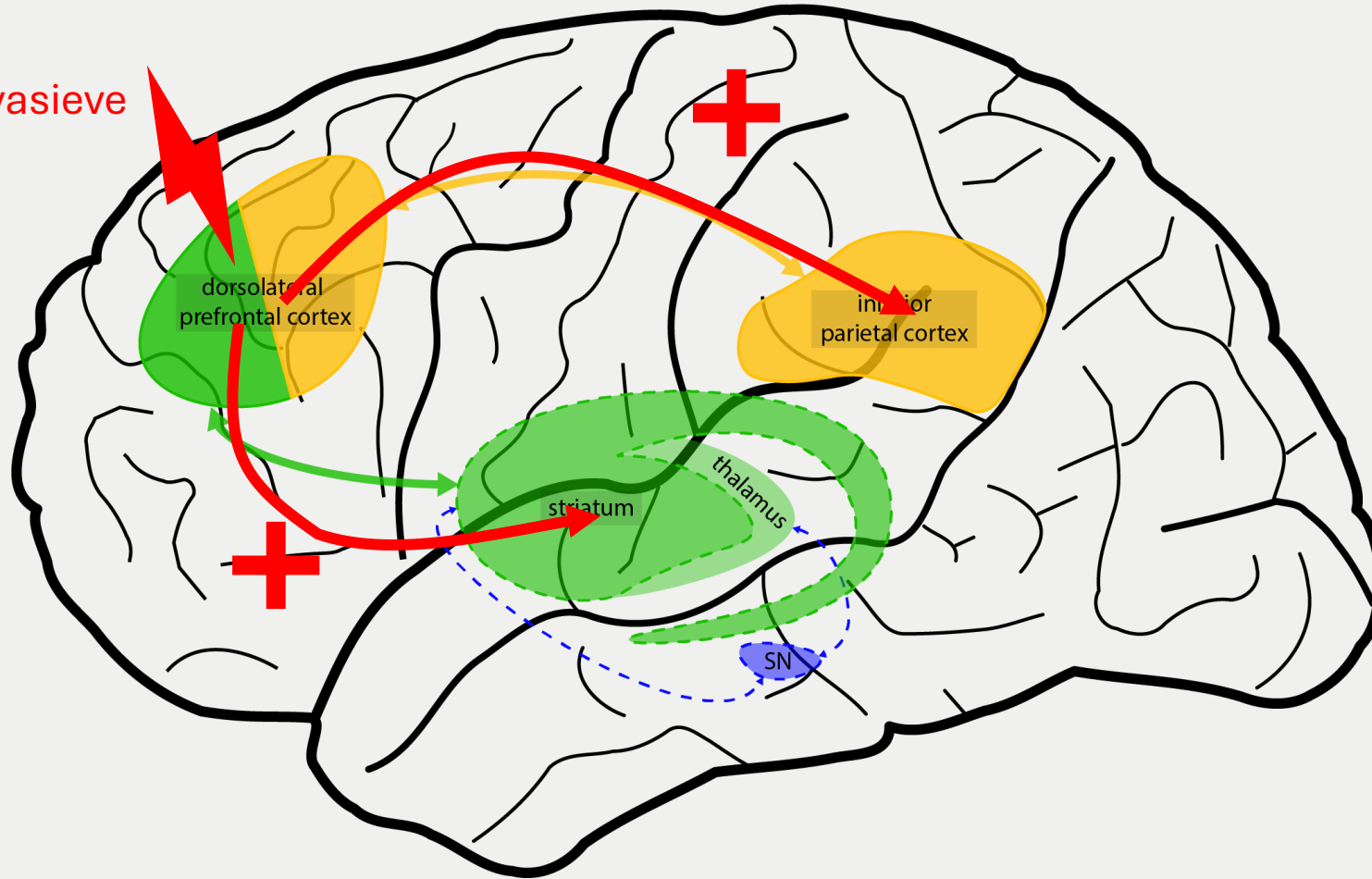

N=25 vs N=25

de **linker frontaalkwab** (DLPFC) is een ingang
om verstoorde hersennetwerken te beïnvloeden

Doel voor niet-invasieve
hersenstimulatie

Primaire doel

Aanvaardbaarheid en haalbaarheid van stimulatie van buiten de hersenen bij mensen met Parkinson en milde cognitieve stoornissen

Secundaire vragen

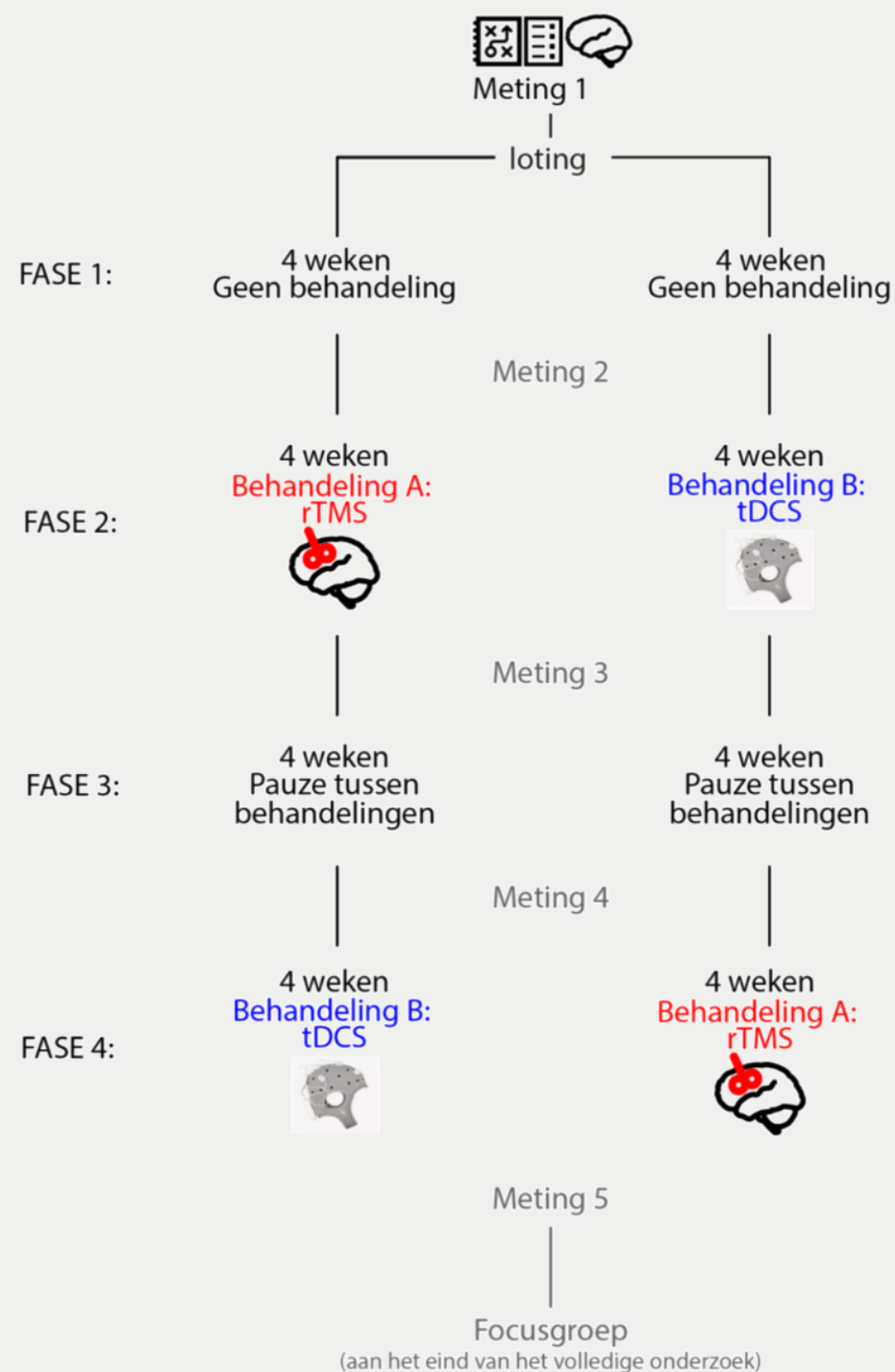
1. **Voor wie** is de behandeling haalbaar?
2. Wat is het **effect op problemen in het denkvermogen**?
3. Wat is het **effect op mentale klachten**?
4. Kunnen we **preciezer** bepalen waar we moeten stimuleren met hersenscans?

wie zoeken we?

20 mensen met de ziekte van **Parkinson**
en **milde cognitieve stoornissen**

Nog meer criteria die we via telefoon en een gesprek
op locatie uitvragen

welke behandeling onderzoeken we?

Deelnemers ondergaan twee behandelingen:

Magnetische stimulatie (rTMS)

4 weken lang, 3x per week
in het ziekenhuis (Amsterdam UMC, locatie VUmc)

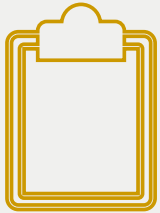

Elektrische stimulatie (tDCS)

4 weken lang, 5x per week
thuis

wat vragen we daarnaast van de deelnemers?

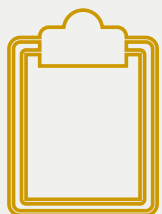

Neuropsychologische tests

Vragenlijsten (problemen in het dagelijks leven, somberheid, angst)

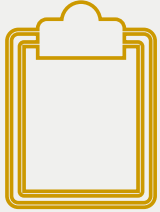
MRI (alleen bij eerste afspraak)

Neuropsychologische tests

Lees de woorden hardop
(van boven naar beneden)

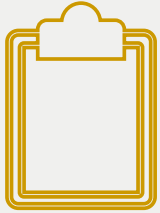
BLAUW	ROOD
ROOD	ROOD
BLAUW	GEEL
GEEL	BLAUW
GEEL	GROEN
GROEN	ROOD
BLAUW	GROEN
ROOD	BLAUW

Neuropsychologische tests

Lees de kleur hardop
(van boven naar beneden)

Neuropsychologische tests

Lees de *kleur* hardop,
maar lees het *woord* niet

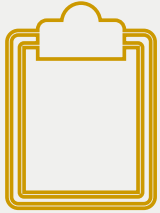
Bijvoorbeeld:

ROOD

U zegt: groen (de kleur van het woord is groen)

U zegt niet: rood (er staat 'rood' geschreven)

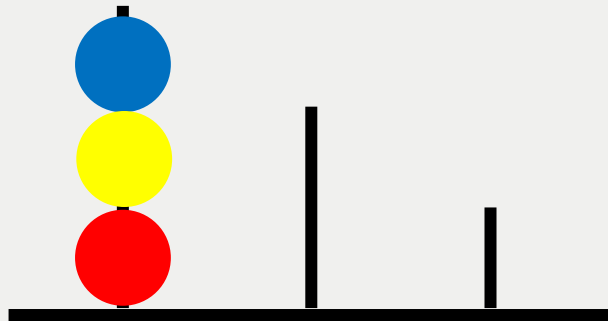
GEEL	BLAUW	ORANJE
ZWART	ROOD	GROEN
PAARS	GEEL	ROOD
ORANJE	GROEN	ZWART
BLAUW	ROOD	PAARS
GROEN	BLAUW	ORANJE

Neuropsychologische tests

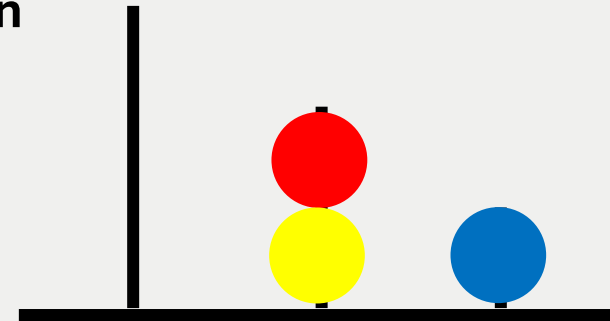
Tel het aantal stappen dat nodig is om van de begin- naar de eindsituatie te komen.

Stap 3: **Beginsituatie**

Totaal: 3 stappen

Eindsituatie

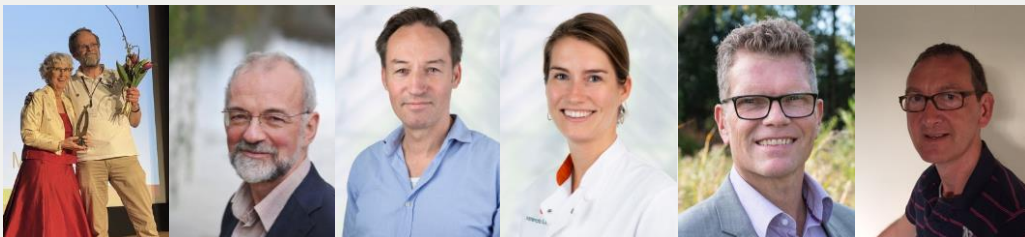
onderzoeksteam

Wij zoeken nog deelnemers!

Bent u geïnteresseerd?

- nescio-pd@amsterdamumc.nl
- 06 256 949 01
- Of kom even naar me toe!

Contact:

t.vanbalkom@amsterdamumc.nl

Onderzoek geleid door
Dr. Erwin van Wegen / Professor Odile van den Heuvel

Amsterdam UMC

zuyderland

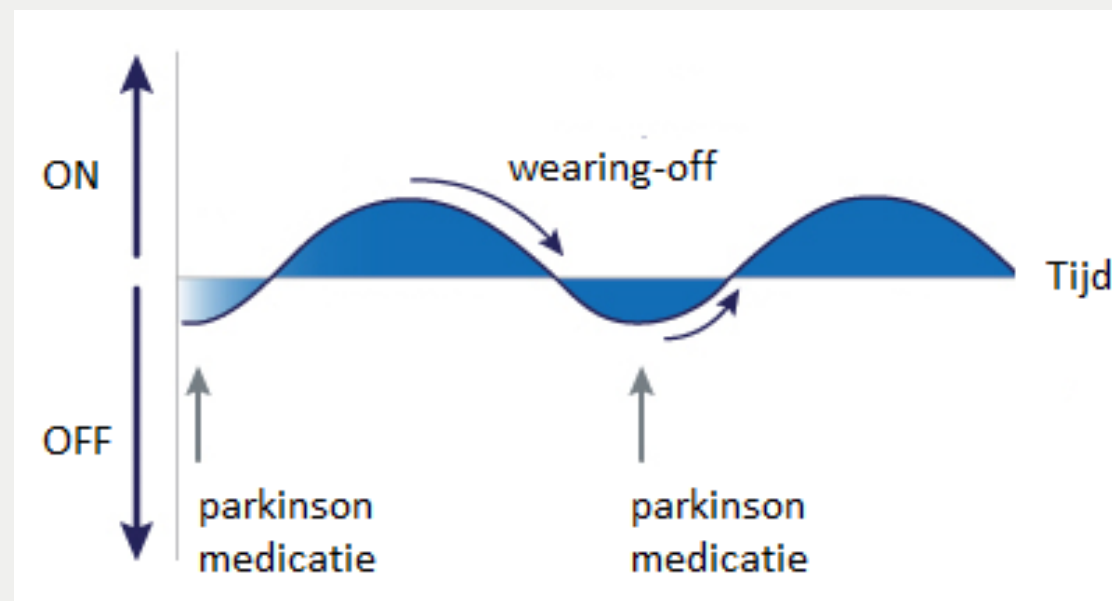
samen meer mogelijk

ZIEKENHUIS

ST ANTONIUS

Wearing-off gerelateerde spanning/angst

- Wearing-off
- daarbij stress/spanning/angst

Dilemma's bij wearing-off related stress

Toename van motorische symptomen
= Domein Fysiotherapie

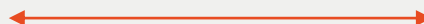

Maar: niet uitgerust om
Toename van niet-motorische symptomen
te adresseren

Toename in niet-motorische symptomen
= Domein Psychiatrie

Maar: niet uitgerust om
Toename van motorische symptomen
te adresseren

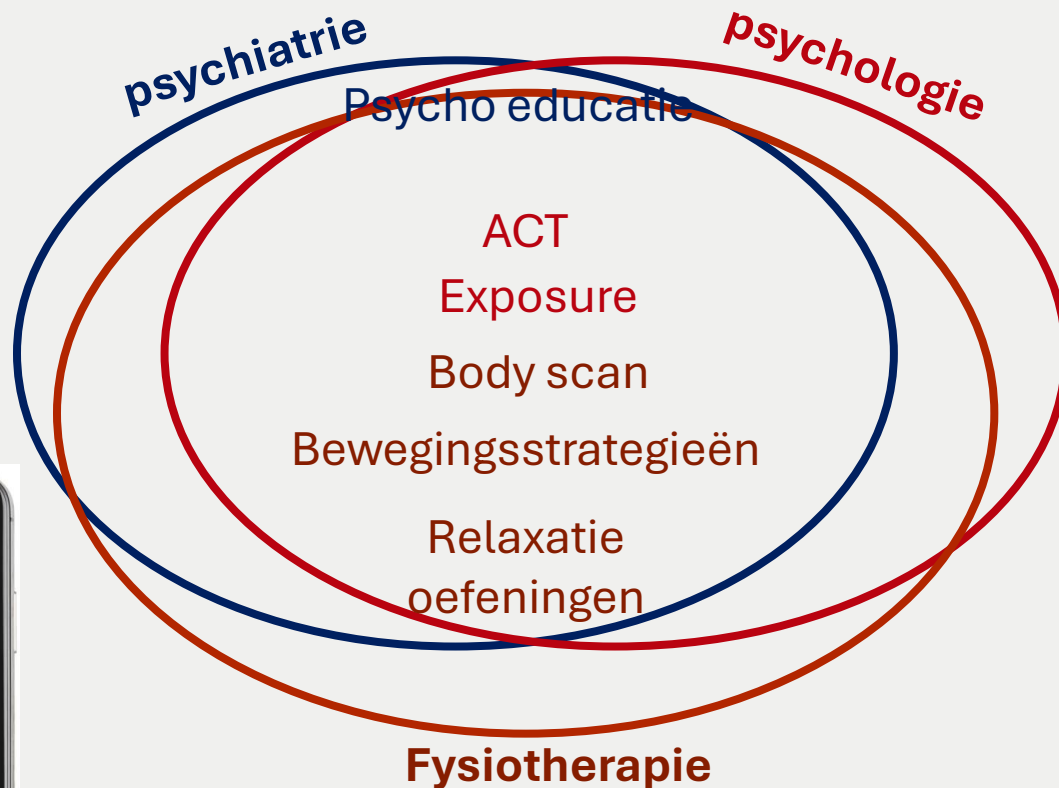
Interventiedoel

- Leren omgaan met wearing-off en een waardevol leven leiden **ondanks** de klachten
- “You can’t stop the waves, but you can learn to surf” – Jon Kabat-Zinn

Learn how to ride the
waves of stress.

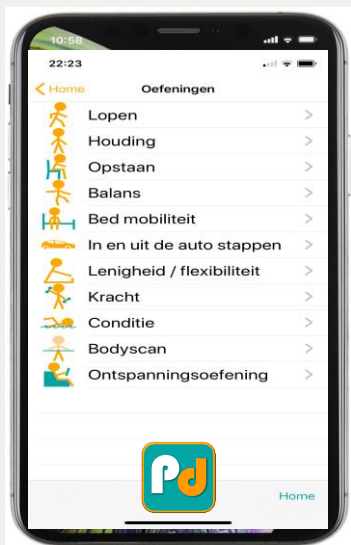

Multidisciplinaire groepstherapie: Beware

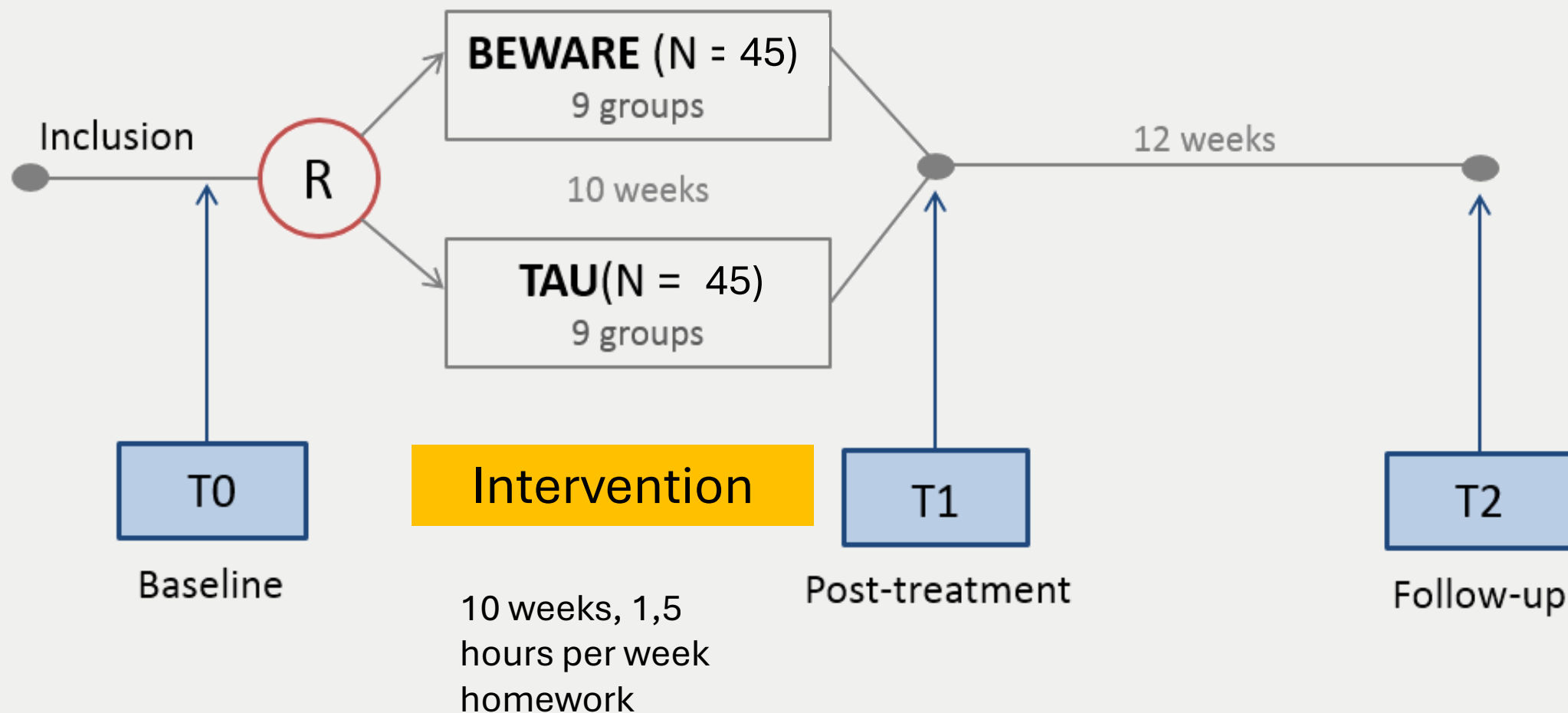

ACT= Acceptance and Commitment Therapie

- Herkennen
- Verdragen
- Hanteren

Design Beware 2.0

Resultaten BEWARE

Omdat de resultaten van BEWARE nog 'work-in-progress' is, zijn deze uit deze samenvatting van de presentatie gelaten.

Discussie

- Positief effect van BEWARE op:
 - Ziekteacceptatie
 - Belasting voor de naaste
 - Angst
 - Mobiliteit
- Grootte en duurzaamheid van de effecten?
- Implementatie in klinische praktijk

Dr. Erwin van
Wegen

Prof. Odile van
den Heuvel

Meer weten?

info@parkinson-beware.nl

Drs. Elvira Amaral Gomez
Drs. I. Ghielen
Drs. M. Houniet-de Gier
Dr. T. Kuut
I.A.L. Burgers-Bots
Drs. C.J.T. de Goede
Dr. K. Musch
Prof. Dr. G. Kwakkel
Prof. dr. H.W. Berendse

Dr. G. Tissingh
Dr. A. Van den Hout
J. Groenendaal

Dr. J.I. Hoff

Drs. D. van Rhijn
Corine Driever-Visser

Marlies van Nimwegen
Cris de Weerd

Drs. K. Vermunt
R. Hagen
Mw. M. van het Hoofd

Amsterdam
Movement Sciences

Wij zoeken nog deelnemers!

Geïnteresseerd?

- nescio-pd@amsterdamumc.nl
- 06 256 949 01
- Of kom even naar me toe!

Rustig nog wat nalezen? Neem gerust een flyer mee!

Contact:

t.vanbalkom@amsterdamumc.nl